

CONSILIORVM
SIVE

Responsorum præstantissimi Iuriconsulti.
PHILIPPI DECII MEDIOLANENSIS,
Tomus Secundus.

Nunc summo Studio recognita, & expurgata;

ADNOTATIONIBVS MULTIS QUÆ ANTEA PIVM LECTOREM,
AC VERE CHRISTIANVM OFFENDEBANT,
SVBLATIS, OPERA

Nicolai Antonij Crauatij.

Nouissime vero hac editione, alijs quàm plurimis annotationibus expunctis,
quæ in prima editione derelictæ fuerunt.

Cum summarijs, ac suo copiosissimo Repertorio, numeris distincto, ita ut lector non possit
ambiguitate aliqua alicubi implicari.

AVGVSTAE TAVRINORVM
Apud Hæredes Nicolai Bevilaquæ, 1579.

CONSILIA, SIVE RESPONSA
PRAECLARISSIMI IVRISCONSULTI

Philippi Decij Mediolanensis.

EPITOME Consil. CCCXL.

Precio simpliciter collato in alterius arbitrium, illo non arbitrio ante venditio resoluitur. Secus quando vitietus facta est a partibus prouisio in non arbitrando per electos, quia tunc a consensu non licet recedere: Imo in contrahente ad interesse agi potest.

S P M M A R I I M.

- 1. *Precio debet de solutaria impari necessitate.*
- 2. *Contractus factus eo pacto, ut de ipso officium scriptura per notarium, non statim valet.*
- 3. *Precio non propterea dicitur factus in scriptis, et in, quia inter contractus huiusmodi non fit, quod de contractibus huiusmodi scriptura fit.*
- 4. *Pactum fieri potest a partibus, quod in contractibus non statim nec fit in consensu.*

Resolutione debitorum que perponitur contra litem de solutaria considerandum est, quod in scriptura, & conventionione facta a partibus est, quod Iohannes Ser Francisci de Ambra debet vendere Bertio. Et ista verba important necessitate, quia verbis debet, de sui proprietate hoc significat per glo. in cle. attendentes in verbo, dicitur de ita non facit in l. 1. §. 1. ff. quod quisque litur in l. praece al. in prin. ff. de eodem, que lura ad hoc esse Bar. in l. 3. C. de pig. cum ergo de necessitate obligatus sit Iohannes venditio vendere non potest, quod potestatem habet. Hoc primum non ob, primo dum est, quod venditio fuit obditiualis, quia pretium remissum fuit arbitrio donorum, quo casu venisio est conditionalis. l. si C. de cont. alien. emp. & in §. pretium, verum sed nostra in l. de emp. & ven. & quia illi non sunt arbitrati pretium, venditio resoluta est, si d. l. si d. verum sed nostra: & verum in rem. & quia plura sunt requiritur, quibus interuenientibus est, quod tunc dicitur omnes tenentur facere chartam venditionis, ideo ante chartam factam est, quod sit locus punitionis, ut tradit Pau. de Ca. in l. enures. col. 1. in ver. sed ad hunc. C. de proba. in l. qui bis idem, in ver. sed quid si plures vendidit, de verb. ob. et go. ff. pro tali venditione Iohannes non potest conveniri, quia ad ista responderi potest: & primo ad illud, quod est de venditione conditionalis, dico, quod recte in d. l. si C. de §. hinc emp. procedit, quod pretium fuit collatum in arbitrio alterius simpliciter, tunc illo non arbitrando venditio resoluta est, si secus quod illo non arbitrando vitietus sit facta prouisio a partibus, prout in casu isto contingit: quia tunc a consensu non est recedendum. l. si §. si conuenit ff. de po. in regula, contra chartas de neg. in. 6. & ita in terminis non tradit To. de An. in consil. 19. Vnde solitis & compromissa. col. 3. ver. nec ob. si dicitur. ubi specialiter in proposito concludit, quod quod pretium est remissum in arbitrio alterius cuius, licet illo non arbitrando non recedatur a persona ad l. si C. de contrahen. emp. & go. in l. si quis arbitratu de verb. ob. hoc non habet locum, si dicitur sic, quod illo non arbitrando vitietus potestatis quocumque arbitretur: quia tunc forma data in conventionione debet observari: & ita in casu isto est, quia dicitur fuit, quod non concordantibus illis, quibus daturum fuit arbitrio dicitur de pretium, quod eligatur tertia persona in concordantia ab ipsis partibus videlicet a dicto Iohanne, & Bertio, & pro tali prouisione facta a partibus fuit, quod in simili de testatore no. Bar. in l. liberto. §. L. cius. ff. de an. leg. Bal. in l. dicitur legem. C. de eod. ob. consil. & pro parte dicti Bertii dicitur Iohannes requisitus, quod venient concorditer ad electionem tertii: & ipse recusavit, ut narratur, unde nullam vi habere excusationem, quominus ad interesse tenentur, quia in obligationibus dicti succedit obligatio ad interest. l. si quis ab alio de re in. in l. stipulationes non diuisas in de verb. obli. Secundo non ob dicitur Pau. de Cast. in l. 1. cum re. cum si supra alle. quia non potest adaptari in casu nostro, quod ipse dicit, quia hic praecessit pactum de vendendo efficaciter obligatorium, quia in scriptura est, quod debet vendere, ut supra diximus de iure, quod venditio non esset perfecta ante chartam confectam, remaneret tamen Iohannes efficax et obligatus virtute potestatis praecedentis. Secundo respondetur, quod Iohannes Pau. de Cast. quando substantia contractus venditionis fuit suspensa in euentum chartae, que debet fieri a notario. Secus est in casu isto, ubi non fuit di-

ctum simpliciter, quod scriptura conficitur per notarium: sed ad istum est, quod conficitur ad sensum sapientis dicti Bertii, ideo obediendum est, quod ista verba sunt protra in fauorem Bertii, quod ad sensum eius sapientis charta conficitur: unde non debent in odium suum terrores, quod vna remissione ista recedatur, arguatur quod fauore. C. de leg. 1. Partes enim coguntur, quod de contractu (ut moris est) debet fieri scriptura ad fiduciam probationem: tunc tamen l. contrahitur. ff. de pag. & additur est in fauorem Bertii, quod scriptura componitur ad sensum sapientis praedicti Bertii, & propter hoc substantia contractus suspensa non est. Tertio dicitur Pau. de Cast. fundatur in nec essit, quia ex quo partes voluerunt chartam debere fieri a notario, necessario coguntur de die, quo erit notarius rogatus: ideo in illum diem videtur conferre substantiam contractus: sed ista ratio cessat in casu nostro, in quo praecessit pactum de vendendo, separatum ab ipsa venditione, est enim venditio, & aliud est pactum de vendendo, ut tradit Arg. in l. 1. C. de pac. pigno. ad l. in bono fidei. ff. de es. quod cer. loco. ubi Pau. de Cast. ad hoc ponderatur glo. de Marb. in no. 46. Not. quod aliud est vendere, cum sit per Alexia consil. 78. Vltio themate. l. 3. Ar. in consil. 28. Diligenter animaduertis in r. dubio, videlicet ante chartam confectam non esset venditio remaneret pactum efficaciter prout in scriptura dicitur. Quarto, quis ratio Pau. de Cast. non videtur vera: dum inquit quod ex quo partes voluerunt, quod conficiatur scriptura per notarium, videtur velle, quod notarius apponatur diem, in quo fuerit rogatus, quia hoc facer, cum notarius aliter rogari non possit, sed propter hoc non sequitur, quod prius non esset firmata ista charta partes conuenient de re & pretio, & quamuis contractus esset firmatus, erit replicandum, ut notarius possit istam conficere, & non inferat, quod partes voluerunt pactum suspendere prout Pau. de Cast. dicit, & in casu nostro non esse illud apparet esse substantiam venditionem, antequam charta fieri debeat, quia tunc pretium debet prius solui secundum ordinem conventionis, & ideo in casu isto nullo modo potest habere locum, quod dicit Pau. de Cast. & ita opt. Pau. de Ca. limitat, & declarat Arg. in consil. 170. Neg. est. vbi inquit de consilium Pau. de Cast. procedere in dubio, locus si apparet ex alijs, que in §. hinc inueniuntur innotum innotum ante chartam factam esse partes, prout in casu isto apparet ex solutione pretij, que prius debet fieri, antequam charta conficiatur. Quinto & vltimo dicit potest, quod dicit Pau. de Cast. non sit verum, quia sit communem opti. licet agatur a §. hinc, quod sit instrumentum de contractibus venditionis, non per hoc dicitur verum facta in scriptis, quia cum de substantia contractus non regulariter scriptura, videtur cogitare partes, quod conficiatur charta, & scriptura ad fiduciam probationem iuxta l. contrahitur. ff. de pig. & ita apparet fieri de confectura dicit, que non observatur, quod contractus dicitur fieri in scriptis, ca. quod notarius rogatus fuit de instrumentum, & secundum consuetudinem verba contractuum debent intelligi. l. semper in stipulationibus. ff. de regu. iud. quod si noluit. §. qui afficiat. l. de ad l. ed. in §. certum de don. ad hoc enim ut contractus dicatur fieri in scriptis, nequitur, quod expresse est contra actibus ad ista, quod aliter contractus non valet, ut not. Bar. in l. contractus, in prin. C. de fid. inst. in anthen. sed nouo iure in si. C. si cer. per. & istam conclusionem licet probat Sal. in d. l. contractus. in 2. & idem tenet Arg. in consil. 56. Domina Angelina. circa 2. & Ar. in d. consil. 100. & idem inquit Arg. de Ar. in l. in §. de emp. & vend. in §. Fabia in tracta. de emp. & vend. in §. prius. in ver. tertio quoniam. ex quibus constat istam communem esse opti. & sic plures in modis praeter supra dictis quod dicit Pau. de Cast. in casu isto nihil facit, licet ex hisce non, quod obicitur, quod Iohannes non esset obligatus vendere dosum nisi prius facta solutione pretij declarata, quia solutio pretij arguit venditionem perfectam. l. l. §. offerri. ff. de act. emp. & absurdum esset, quod prius solui deberet pretium, quod esset facta venditio, ideo dicitur est, ut §. declarata fuit, quod charta venditionis, que debet fieri facta solutione pretij, debet fieri ad fiduciam probationem, & in fauorem

ADDITIO.

1. Expresse. Idem Decij supra consil. 1. in l. 1. consil. 159. in l. 1. partem quod bona fide. C. de pact. in sub. extra de consue. Pau. consil. 15. in l. 1. He. con. Grat. consil. 107. lib. 1. Ar. consil. 17. 9. Secunda pars Consil. A 2

ponere, & conditio non fuit purificata, quia non comparuit, nec oppolluit: sed in casu nostro clericus est reus, ex quo fuit citatus, & comparuit, & in questione Baldi erat actus voluntarie iurisdictionis, sed in casu nostro videtur contentiose iurisdictionis. Non obstat dictum Angel. de iurisdictione, quia Angel. ibi in fine non videtur firmare hoc, quia subijcit, quod melius erit ad episcopum recurrere: & merito quia licet ipse non dicat, ratio, quam adducit, non videtur bona, dum loquitur posse citari, quia de eius commodo agitur: unde non obstat capit. si diligenti, quia (vt dixi) ratio non videtur bona, quia clericus etiam volens non potest conveniri coram seculari, siue de eius commodo tractetur, siue non. Non obstat decisio Petrus de Anchara. de restitutione in integrum, quae petitur per minoretem: quis debet peti in loco quasi contractus, ubi obligatus fuit minor, dum adiuit ratione quasi contractus. §. haec. h. s. de oblig. quae ex quasi contract. nam quasi velut dicitur, quod minor, qui restituitur fungatur vice rei, ex quo vult se

eximere ab obligatione, & qui convenitur, dicatur quodammodo actor in tali casu; sed in casu nostro non militat ista ratio specialis, quae est in restitutione in integrum. Vltimo non obstat, quod citatio non requirebatur, nam hoc verum intelligitur quantum ad ipsam citationem curatoris simpliciter, quae quidem valuit etiam sine citatione, per supra dicta; sed in praedictum ecclesiae minime dari potuisset non facta citatione quia licet non debeat citari ille, in cuius praedictum principaliter non tendit iudicium, ut supra dictum fuit: illud verum est quantum ad validitatem sententiae, sed ad hoc: ut illi tertio fiat praedictum, citatio requiritur, ut no. Bar. in l. si eo tempore. C. de remis. pign. & in tractat. ad reprimendum. in verbo, per edictum. cum similibus. ut tradit Alexand. in l. de unoquoque. in princ. ff. de re iudic. ut ergo sententia declaratoria iuroris preiudicaret ecclesiae, citatio fuit necessaria: & ideo cum agatur de intercessio, & praedictum ecclesiae, iudex secularis videtur incompetentis, per supra dicta. Laus Deo. Philip. Dec. Pils.

Finis Consiliorum omnium doctissimi, & accuratissimi I. V. Doctoris do. Philippi Decij, siue de Decio Mediolanensis.

[Faded text, likely bleed-through or extremely light print, mostly illegible]

[Faded text, likely bleed-through or extremely light print, mostly illegible]

ADDITIO

[Faded text at the bottom of the page, mostly illegible]

INDEX

LOCUPLETISSIMVS OMNIUM EORVM PRAECIPVE

NOTATV DIGNORVM,

Quae In omnibus Consilijs Philippi Decij Mediolanen. V. I. D. Continentur;

Nunc primum reiectis superfluis minimeque necessarijs, & quae in prioribus Indicibus repetita erant reiectis, & in unam consonantiam reductis, ordine alphabetico in lucem editus.

Abbas praepositus canonico, p. 160. n. 1. rbo. 150. 147
Abbas confitentis procurator pro sua monachanda
ad vendendum, & alienandum bona debitor publici,
qui ei soluit, sit liberatus. conf. 129. nu. 1. tho. 1. 307
Abesse ad tempus dicitur, quod propter latronum
incurtionem in alium locum transfugum fuit. conf.
17. nu. 16. tho. 1. 111
Absens ex iusta causa non tenetur procuratorem ad-
mittere. conf. 132. nu. 8. tho. 1. 127
Abbas habet probatorem ignorantiam eorum, quae gesta sunt tempore ab-
sentiae. conf. 102. nu. 1. tho. 1. 291
Abstinetur absoluti importare conditionem. conf. 1. nu. 2. fo. 14. tho. 1. & conf.
466. nu. 27. tho. 1. 206
Abstinetur absoluti in statuto positu exactionibus masculis inducunt dispensationem. conf. 112. nu. 7. tho. 1. 264
Abstinetur absolute potestati dispositionem in dote, quando profertur ab eo,
qui disponere potest. conf. 578. nu. 12. tho. 1. 193
Abolutio fieri debet, vbi dicta in inquisitione non inferunt delictum, pro
quo inquiratur. conf. 155. nu. 2. tho. 1. 114
Abolutio ab excoicatione cum reincidentia ad decem dies, elapsis diebus de
ceem diebus excoicationes remanet. p. 144. nu. 1. & 2. tho. 1. 171. & 172
Abolutio qui non potest amplius interrogari de se, non potest in interrogari
de socijs, etiam tanquam testis. conf. 137. nu. 12. & 14. tho. 1. 148
Accessorio probato, probatur principale. conf. 683. nu. 10. tho. 1. 157
Accessorium comprehendit principale, quando largo modo illud accessio-
rium ad principale adaptatur. conf. 79. tho. 1. 77
Accusatio loci non fit, liquidari, & probari debet, quoniam etiam nuncio
in accusis praesentium non creditur. conf. 460. nu. 26. tho. 1. 100
Accusatio una videtur, licet plures sint accusae pro eodem damno. conf.
83. nu. 6. tho. 1. 28
Accusatus de adultério contrahit cum Beata vxore Titijsi constituitur sim-
pliciter cognoscit distantia Maritimo, non videtur constitui illam esse vxor-
em Titijsi. conf. 197. nu. 4. tho. 1. 208
Acta in sententia aliqua interuenisse praesumuntur, licet alijs pro actis non
praesumatur. conf. 153. nu. 6. & 7. tho. 1. 188
Acta nocent ei, qui nocet sententia. conf. 100. nu. 7. tho. 1. 153
Acta faciunt notarium. conf. 7. nu. 4. tho. 1. 35
Acta omnia, quae nulla sunt, retrahuntur, & reintegrari possunt, vt si dicatur, re-
cipio libellum, constituti tamen, recipio terminum ad probandum, conf.
149. nu. 4. tho. 1. 127
Actio realis hypothecaria etiam contra tertium possessorem dirigatur. conf.
647. nu. 7. tho. 1. 137
Actio omnis, & etiam officium iudicis spatio triginta annorum tollitur.
conf. 156. nu. 2. tho. 1. 103
Actio personalis non dirigatur contra singularem successorem. conf. 146. nu.
1. 17. & conf. 132. nu. 7. tho. 1. 109
Actio de exclusione si aliquem tenet, eundem agente non repellit exceptio,
conf. 482. nu. 6. tho. 1. 120
Actio non oritur in contradibus nominatis, sed quae eo quod agens impicitur,
conf. 431. nu. 8. tho. 1. 64
Actioe intentata ad remouendam fraudem si lata interpretatio, & exco-
natio in materia poenali. conf. 151. nu. 5. tho. 1. 133
Actiones de iura adueniant ad possessionem honorum. p. 442. nu. 1. tho. 1. 33
Actiones quae habet, qui tenet, actiones cedendo liberat. p. 533. nu. 4. tho. 1. 162
Actio non necitate qualitas ex libelli conclusionibus demonstratur. conf. 407.
nu. 27. tho. 1. 10
Actio dicitur etiam illa, quae petit, quae aduersario silentium imponitur. conf.
286. nu. 27. tho. 1. 147
Actio quae iudicij viam eligit, ad viam facti redire non potest. conf. 450.
nu. 2. tho. 1. 101
Actio si tunc agitur, & agatur probare debet. p. 171. nu. 1. tho. 1. 100
Actio licet sit nullus in possessionem bonorum debitoris, & post annum ef-
fectus possessionis intelligitur si ipse velit. conf. 12. nu. 5. tho. 1. 16
Actore dicente eum sibi obligatum ex infirmo peti potest, vt in in-
firmam edicitur. conf. 101. nu. 1. tho. 1. 21
Actore non probante res absolute. conf. 454. nu. 2. tho. 1. 71
Actio in vno negligens ad perjudicium sibi in sequenti p. 534. nu. 1. tho. 1. 163
Actio de simplici alio indicatur, & alio de p. dictionali p. 456. nu. 1. tho. 1. 22

Actum nullum qui confirmat, videtur dare. conf. 183. nu. 2. tho. 1. 169
Actum ad partem instantiam quae deo princeps facit, pro principio non pre-
feratur, quia propter importunitatem non autem ex iusta causa mouet
videtur. conf. 576. nu. 2. tho. 1. 150
Actum quando lex prohibet, & ultra procedit actum confirmatio, prohibi-
tione non obstante actus validus remanet. conf. 494. nu. 13. fo. 130. &
conf. 499. nu. 8. tho. 1. 136
Actus qui sequitur, ostendit, & declarat intentionem precedentem. conf.
329. nu. 1. tho. 1. 318. & p. 476. nu. 2. tho. 1. 114. & conf. 490. nu. 9. 127. & p.
519. nu. 1. 28. & conf. 440. nu. 8. 232. & conf. 657. nu. 3. 216
Actus contra prohibitionem legis, vel statuti factus, ex sola prohibitionem nul-
lus est, licet non annullatur. conf. 494. nu. 13. tho. 1. 130. & conf. 499. nu.
7. 134. & conf. 481. nu. 1. 139
Actus quando sunt incepti, vnde post alium, videtur correptus, &
vnde propter alium factus videtur. conf. 335. nu. 2. tho. 1. 321. & conf.
562. nu. 4. tho. 1. 192. & conf. 635. nu. 3. 218
Actus quando habet effectum secundum dispositionis intentionem in primo
actu, vltimus non progreditur. conf. 512. nu. 10. tho. 1. 141
Actus declarat voluntatem, etiam si sit nullus. conf. 407. nu. 15. tho. 1. 174
Actus propter qualitatem, qui sane aequa viro conueniret, quis sane men-
sus esse praesumitur. conf. 449. nu. 15. tho. 1. 92
Actus nullus ratiocari potest, vt valeat, prout ex nunc, non prout ex tunc,
conf. 167. nu. 4. tho. 1. 24
Actus siue vbi requiritur, quod principale notitiam habeat, non sufficit, quod
percuratur illam habuerit. conf. 460. nu. 13. tho. 1. 104
Actus aliquis, vt sit validus, in dubio fieri debet interpretatio. conf. 443.
nu. 17. tho. 1. 53
Actus vt valeat, & in interpretatio de aliquo maiori expresso. conf. 77.
nu. 7. tho. 1. 12
Actus reiteratus, & geminatus ex maiori deliberatione potest vti. p. 497.
nu. 6. tho. 1. 73. & conf. 399. nu. 5. 205. & conf. 400. nu. 5. tho. 1. 78
Actus duo facti, & celebrati eodem die, & loco, & eam eisdem testibus, vnus
videtur celebratus in contemplatione alterius. conf. 124. nu. 5. 226. &
conf. 128. nu. 7. & 9. 266
Actus voluntarij non extenduntur ultra quod geruntur. p. 63. nu. 11. tho. 1. 136
Actus nullus confirmatio per superiorum in dubio ex certa scientia factus
videtur. conf. 134. nu. 2. tho. 1. 64
Actus voluntaria iurisdictionis etiam coram iudice competenti fieri de-
bet. conf. 157. nu. 12. tho. 1. 179
Actus si nullus sit, & ad formam non seruetur. conf. 532. nu. 3. tho. 1. 61
Actus vt valeat, vel quod de nullitate opponi non possit patia sunt, conf. 456.
nu. 1. tho. 1. 98. & conf. 553. nu. 11. 179
Actus quando est factus sine solennitate requiritur, in dubio pro illo datum
presumitur in cuius fauorem solennitas introduxerit. conf. 53. nu.
14. tho. 1. 161
Actus quando propter inhabilitatem personae est nullus, licet sic remota in-
habilitas, non propter hoc actus reuocalescit, sed opus est nouo confir-
matione, & quod in effectu actus reiteretur. conf. 661. nu. 15. tho. 1. 244
Actum de veritate vbi constat, simulationis praesumptio tollitur. conf. 10
463. nu. 22. tho. 1. 103
Ad demonstrandum personam, regulariter requiritur notitia cum duabus
demonstrationibus. conf. 13. nu. 9. tho. 1. 120
Ademptio beneficij generalis non porrigitur ad illud, quod quis non
est habens habiturus. conf. 17. nu. 1. & 7. tho. 1. 39
Aditio hereditatis est facta, in praesumatur tempore. conf. 442. numero 15.
& 21. tho. 1. 132
Aditio erronea est nulla. conf. 14. nu. 1. tho. 1. 147
Aditio hereditatis in animo consistit. conf. 651. nu. 9. & 10. tho. 1. 236
Aditione incepta esse patrimonium eius, quod adit. conf. 419. nu. 1. tho. 1. 67
Administratores quilibet rationem reddere tenentur. conf. 110. nu. 2. tho. 1.
104. & conf. 191. nu. 7. & 2. 179
Administratores non recipiunt in testem, in casu, in quo agitur de reprobatione
vitanda. conf. 155. nu. 7. tho. 1. 136
Administratores librum rationum exhibere tenentur. conf. 10. numero 1.
tho. 1. 104